

MULTIKULTURALIZMUS

SCENÁR 3

ROVNAKOSŤ A RÔZnorodosŤ

CIEĽOVÁ SKUPINA
ŠTUDENTI VO VEKU

15-18

Ciele edukačného projektu:

- * integrácia účastníkov projektu formou rôznych hier zameraných na identitu,
- * zadeinovať pojem identita,
- * poukázanie na podobnosti a a rozdiely v identitách každého z nás,
- * práca aktivačnými metódami: diskusia, práca v skupinách a uvádzaním – výklad,
- * rozhovor o fázach rozvoja človeka podľa Erixona,
- * projektová práca o rovnosti a rôznorodosti každého z nás,
- * čítanie s pochopením a analýza prečítaného textu,
- * práca na projekte,
- * prezentácia skupinových prác.

Konečné produkty vzdelávacieho programu:

- * osobnostné profily,
- * tabuľky s uvedením čít, ktoré spájajú a rozdeľujú žiakov
- * plagáty ku projektu „Rovnosť a rôznorodosť“,
- * projekty inštalácií ukazujúce multikultúru.

NAVRHOVANÝ PLÁN VYČOVACÍCH HODÍN

ETAPA PROJEKTU	NAVRHOVANÉ POSTUPY	ETAPA	TRVANIE
I VÝBER PROBLEMATIKY STANOVENIA CIEĽOV PROJEKTU	1 Uvedenie, integrácia skupiny.	I	1. 40 min.- práca v triede
	2 Mini – prednáška, individuálna a skupinová identita a proces jej tvorby: a. diskusia, b. uvedenie fáz rozvoja človeka podľa Erixona.	II	2. asi 90 min.
	3 Prijatie rozhodnutia o realizácii projektu.	III	3. asi 20 min.
II REALIZÁCIA PROJEKTU	4 Projekt „Rovnosť a rôznorodosť“: a. rozdelenie do skupín – výber materiálov pre skupinovú prácu, b. skupinová diskusia – spoznanie samého seba pomocou pohľadu seba a druhých. Podobnosti a rozdiely v skupine, c. práca na plagátoch, d. prezentácia prác.	IV	4. asi 3hodiny a. 25 min. b. 15 min. c. 90 min. d. 45 min.
	5 Multikultúra v našom svete, teda ako ju viac ukázať? – práca v skupinách a. čítanie s pochopením a analýza textu, b. práca v skupinách.	V	5. asi 3 vyučovacie hodiny + čas na prípravu materiálov
III PREZENTÁCIA PROJEKTU	6 Prezentácia projektov, inštalácie.	VI	6. 45-90 min.
IV ZHODNOTENIE PROJEKTU	7 Zhrnutie práce na projekte a upevnenie vedomostí.	VII	7. 45 min.
SPOLU	cca 10 vyučovacích hodín + čas na prípravu žiakov na projektovú prácu		
POZNÁMKY	*** hviezdčky označujú delenie na jednotlivé dni		

1

ÚVEDENIE DO PROBLÉMU

V úvode vyučujúci povie žiakom niekoľko viet o identite, a poukáže aj na ciele, ktoré majú pri vyučovaní dosiahnuť.

Identita je súbor charakteristík, ktoré vykresľujú danú osobu alebo vec. Dá sa povedať, že identita je to kto si. Tvorí ju súbor charakteristík, ktoré nás robia takými akí sme, napr. farba očí, rasa alebo pleť. Niektoré charakteristiky našej identity sa môžu meniť v procese dospievania, napr. záujmy, osobitosť, náboženstvo a pod.

Cieľom dnešného zamestnania je aby ste si uvedomili, že naša identita je zostavená z rôznych odlišných charakteristík a tiež popis a definovanie vlastných identít.

Aby sa účastníci projektu lepšie zoznámili, zorganizuje vyučujúci v úvodnej časti vyučujúci so žiakmi niekoľko integračných hier a ďalej rozdelí úlohy pre ďalšie etapy práce (**Príloha č.1 – vzorové integračné hry**).

* * *

2

MINI-PREDNÁŠKA

Pred začiatkom vyučovania zadá vyučujúci žiakom otázky:

- ❖ odkiaľ sa berú podobnosti a rozdiely medzi ľuďmi, medzi spoločenskými skupinami a tiež napríklad vo vašich skupinách?
- ❖ čím to je, že sme takí akí sme (máme takú kultúru, tradície, takto sa obliekame, počúvame takú hudbu, riadime sa takými hodnotami – všetko čo nás vyčleňuje – kde je zdroj ? Kto nás kreuje? Čo na nás vplýva?
- ❖ čo nás formuje ? (správanie, tradície, okolie, vnímanie sveta alebo procesov, ku ktorým v ňom dochádza).

V ďalšom vedúci zamestnania začne mini – prednášku o identite, spojí ju s diskusiou medzi žiakmi a žiačkami.:

- a. čo je to identita? – v ponímaní rovnako ako individuálna identita, ďalej národnostná príslušnosť ale aj spoločenská/ekonomická identita,
- b. je identita bližšia ku pojmom spojeným s individuálnymi procesmi, je ju možné skúmať v širšom kontexte rôznorodosti? Ako vplýva početnosť na našu individuálnu identitu?
- c. formovanie identity v období – fázy rozvoja človeka (napr. teória Erixona o rozvoji človeka 8 stupňov psycho – spoločenského rozvoja, v ktorých jedinec čelí krízam alebo konfliktom, z ktorých sa formuje jeho identita).

(Príloha 2 – materiály doplňujúce mini-prednášku).

3

PRIJATIE ROZHODNUTIA O REALIZÁCIÍ PROJEKTU

Žiaci, spolu s vyučujúcim zhrnú nadobudnuté vedomosti a príjmu rozhodnutie o realizácii projektu.

* * *

4

PROJEKT ROVNAKOSŤ A RÔZNORODOSŤ

Vyučujúci uvedie žiakov do obsahu zamestnania:

Keď hovoríme o rôznorodosti nejedná sa len o ľudskú rasu a etniku (pôvod). Rôznorodosť sa týka všetkých ľudí, každý jeden pridáva svoju výnimočnosť, čo robí svet zaujímavejší. Tak rôznorodosť znamená ľudí inej farby pleti, veku, sexuálnej orientácie, postihnutia, náboženstva a veľa ďalších rôznorodých charakteristík. Dôležité je, aby si každý vážil tieto unikátne rozdiely, aby sme sa medzi sebou mohli zhovárať, priateľiť sa, učiť sa jeden od druhého a deliť sa súborom kultúr a skúseností.

Po vstupnej časti žiaci a vyučujúci prechádzajú na realizáciu ďalšej časti projektu (**Príloha 3 – projekt „Rovnakosť a rôznorodosť“**).

* * *

5

MULTIKULTÚRA V NAŠOM SVETE práca v skupinách

Vyučujúci kladie žiakom otázky, aký druh multikultúry sa vyskytuje v mieste kde žijeme.

Vzorové odpovedei:

žiak 1: Na plagátoch rozvesovaných na stenách,

žiak 2: Na rôznych festivaloch, pouličných vystúpeniach,

žiak 3: V divadle a pod.

Následne sa vyučujúci pýta žiakov na niektorých umelcov, ktorí sa angažujú v projektoch spojených s multikultúrou, kultúrou a vzťahmi medzi ľuďmi. Napríklad:

Počul iste o Maurycy Gomulickom – niekedy dosť kontroverznom umelcovi? V rámci mnohých projektov, o.i. „ Multikultúra nefunguje?“ vytvoril niekoľko inštalácií, ktoré spadajú do nášho programu zamestnania – multikultúra. Aby ste však pochopili jeho koncepcie treba si pozrieť texty priamo od zdroja.

Vedúci zamestnania rozdá žiakom hárky, na ktorých je napísaný text pre porozumenie (**Príloha 4 – text – čítanie s porozumením**). Ďalší materiál sa opiera o vzorový text spojený s týmto umelcom.

a

analýza textu

Ak si žiaci prečítali materiál, vyučujúci začína analyzovať text:

- ❖ prečo si umelec zvolil pre svoje inštalácie práve takéto veci a javy?
- ❖ čím sa riadil?
- ❖ čo mu bolo inšpiráciou?
- ❖ kde možno nájsť inštalácie uvedené v texte?
- ❖ akej sú farby a čo symbolizujú? a pod.

S použitím textu hľadajú žiaci odpovede na hore uvedené otázky.

b

práca v skupinách

Po analýze textu rozdelí vyučujúci triedu na 4 skupiny a stanoví obsah zamestnania:

Aké inštalácie by podľa Vás mohli rovnako dobre zobrazovať jav multikultúry, ktorá vyskytuje v našej krajine/meste, mieste kde žijeme?

Úlohou žiakov bude príprava projektov inštalácií, spolu s informáciou o tom:

- ❖ čo zobrazujú,
- ❖ z akého materiálu by mohli byť urobené,
- ❖ aké prvky iných kultúr obsahujú a prečo,
- ❖ na akom mieste našej krajiny /mesta/miesta kde žijeme by mohli byť umiestnené a prečo,
- ❖ čo označuje ich koloristika a prečo ste práve takúto zvolili, a pod.

Vypracovanie koncepcie

Žiaci v skupinách pracujú na koncepcii svojej inštalácie. Uvažujú, aké iné kultúry do nich zaradiť, kde ich umiestniť a aké materiály si majú pripraviť.

Vyhľadávanie informácií

Žiaci si najskôr – nie v rámci bežných školských povinností – vyhľadajú z dostupných zdrojov informácie, ktoré v spojení s vlastnými vedomosťami a skúsenosťami využijú pre vytvorenie svojich projektov inštalácie. Môžu pri tom využívať knižnice, internet, novinové články, príklady z maliarstva, fotografie, demografické údaje, mapy, výkresy a pod.

Na vyhľadávanie informácií treba dať žiakom minimálne dva dni. V prípade otázok, či pochybností sa môžu obrátiť na vyučujúceho. Treba žiakov upozorniť aby si zaznamenali zdroje, z ktorých informácie získali.

Práca na projekte inštalácie

Žiaci si donesú informácie, ktoré nazbierali a potrebné materiály. Tieto spolu s vyučujúcim usporiadajú a potom dohadujú spôsob ako inštalácie zhotovíť. Riadia sa pri tom vlastnými vedomosťami a pokynmi vyučujúceho. Tieto práce sa robia v rámci školského vyučovania.

* * *

6

PREZENTÁCIE

V stanovený deň sa konajú prezentácie inštalácií jednotlivých skupín, spolu s ich popisom. Najviac nápaditý projekt bude vyučujúcim odmenený.

* * *

7

ZHODNOTENIE PRÁCE NA PROJEKTE

Po skončení žiackych prezentácií, zhodnotíme so žiakmi projekt „Rovnakosť a rôznorodosť v multikultúrnom prostredí“, pri zachovaní národnostnej identity.

Vyučujúci kladie otázky a hodnotí projekt ako celok:

- ❖ Čo sa nám najviac páčilo?
- ❖ Čo sme sa naučili?
- ❖ Čo nám spôsobovalo najväčšie ťažkosti?
- ❖ Ako hodnotíme dosiahnuté výsledky?
- ❖ S čím máme ešte problémy a potrebujeme ešte čas na osvojenie si témy?

* * *

PRÍLOHY

PRÍLOHA 1

INTEGRAČNÉ HRÝ

PRÍLOHA 2

DOPLNKOVÉ MATERIÁLY PRE MINI-LEKCIU

PRÍLOHA 3

PROJEKT "ROVNAKOSŤ A RÔZNORODOSŤ"

PRÍLOHA 4

TEXT- ČÍTANIE S POROZUMENÍM

PRÍLOHA 5

AKO VYTVORIŤ KOLÁŽ?

PRÍLOHA 1

INTEGRAČNÉ HRY

UHÁDNITE KTO?

K dispozícii sú osobnostné profily, ktoré možno použiť v integračnej hre. Materiály, ktoré je potrebné vytlačiť, sú na strane 8.

Priebeh hry:

Študenti najprv vyplnia formulár profilu osobnosti. Dajte im na to asi 5 až 10 minút. Potom požiada učiteľ študentov, aby tieto hárky preložili na polovicu, zozbierali všetky hárky a položili ich na jedno miesto – môže to byť nejaká taška, nádoba alebo škatuľa. Keď sú všetky hárky na jednom mieste, učiteľ náhodne vyberie jeden profil – charakteristiku a prečíta informácie, ktoré obsahuje (učiteľ ich napíše na tabuľu). Úlohou študentov je uhádnuť či charakteristika – či profil to bol. Učiteľ opakuje túto hru niekoľkokrát.

Po ukončení hry učiteľ poukáže na to, že naša identita má niekoľko vrstiev, ktoré by si študenti mali pri hádaní profilov všimnúť.

"ODLIŠNÝ ALEBO ROVNAKÝ?"

Vytvorte dvojice študentov a povedzte im, aby si napísali vnútorné a vonkajšie charakteristiky – vlastnosti, ktoré ich spájajú alebo ktoré ich odlišujú. Vlastnosti môžu značiť to tabuľky. Budú na to potrebovať asi 10 minút. Vzorový materiál, ktorý bude potrebný pri tejto hre je na strane 9.

Priebeh hry:

Táto aktivita je úvodom do diskusie, ktorá sa zameriava na odlišné vlastnosti, charakteristiky, ktoré tvoria našu identitu. Učiteľ vedie diskusiu študentov. Môžu si vybrať nejaké dvojice, ktoré prečítajú svoje tabuľky vlastností a následne ich porovnávajú s ostatnými.

Čo nám táto aktivita ukáže? Aj keď je ľudská identita odlišná, možno v nej nájsť spoločné vlastnosti. Aj keď máme podobnú identitu, predsa nájdeme niečo čím sa líšime. Potrebujeme pochopiť, že naša identita sa skladá z rôznych vlastností – charakteristík. Majme na pamäti, že v našich identitách existujú podobnosti ale aj odlišnosti. Buďte schopní opísať svoju vlastnú identitu a ukážte jej kompatibilitu v rámci skupiny.

KOSOŠTVOREC VLASTNOSTÍ

Učiteľ pripraví 9 kartičiek, na ktorých sú rôzne osobnostné vlastnosti. Následne požiada študentov, aby ich umiestnili do kosoštvorca, s tým, že hore umiestnené kartičky zobrazujú najdôležitejšie vlastnosti a dolu najmenej dôležité. Najprv tieto kartičky umiestňuje každý študent sám, potom vo dvojiciach a napokon po štyroch. Diskutujte o hierarchii vlastností, ktoré boli vytvorené a v záverečnej sumarizácii dospejte k názoru, že hoci sme každý iný, čo nás robí jedinečnými, mali by rešpektovať túto rôznorodosť.

*Tento kosoštvorec môžete vytvoriť na interaktívnu tabuľu a počas diskusie meniť usporiadanie kartičiek.

TVOJ OSOBNÝ PROFIL

POHLAVIE

VEK

HOBBY

OBLÚBENÉ JEDLO

OBLÚBENÝ TELEVÍZNY PROGRAM

OBLÚBENÝ TYP HUDBY

OBLÚBENÁ HRA/INÁ ČINNOSŤ

FARBA VLASOV

PRVÉ A POSLEDNÉ PÍSMENO TVOJHO MENA

CHARAKTERISTIKY TVOJHO VZHĽADU MAX 3

CHARAKTERISTIKY TVOJEJ OSOBNOSTI MAX 3

VLASTNOSTI, KTORÉ NÁS SPÁJAJÚ – KTORÉ MÁME SPOLOČNÉ

INTERNÉ, VNÚTORNÉ VLASTNOSTI

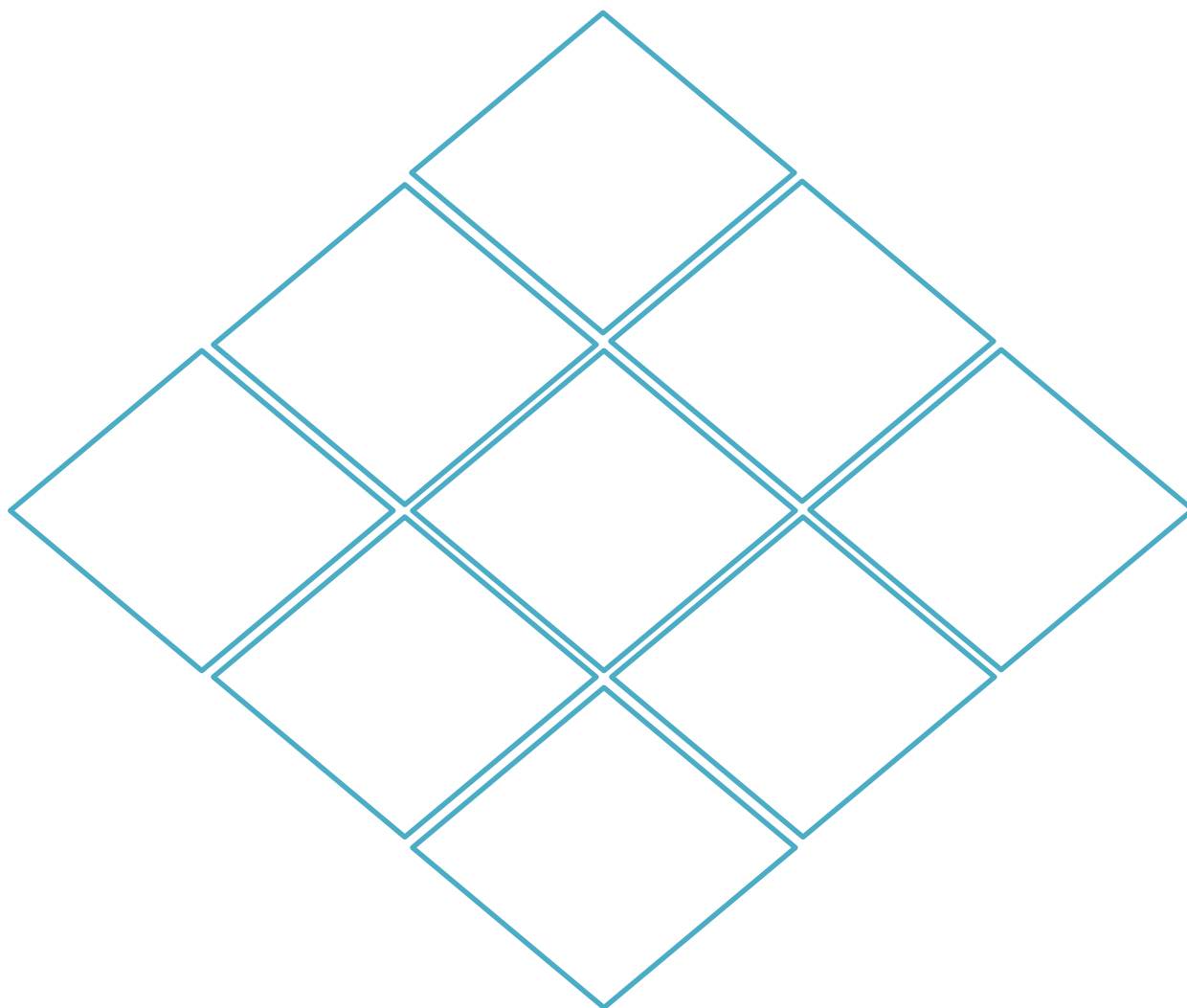
EXTERNÉ, VONKAJŠIE VLASTNOSTI

VLASTNOSTI, KTORÉ NÁS ROZDELUJÚ

INTERNÉ, VNÚTORNÉ VLASTNOSTI

EXTERNÉ, VONKAJŠIE VLASTNOSTI

KOSOŠTVOREC VLASTNOSTÍ

PRÍLOHA 2

DOPLNKOVÉ MATERIÁLY PRE MINI-LEKCIU

ÚVOD

Podľa Eriksonovej teórie človek od svojho narodenia prechádza obdobiami, ktoré súvisia s jeho dospievaním, novým životom a spoločenskými výzvami, dospelosťou až starobou. Vedeckí a výskumní pracovníci zvlášť zdôrazňujú obdobie puberty. V ňom nastáva prechod z detstva do dospelosti. Čo sa udeje v tomto období má veľký význam pre osobnosť dospelého jedinca.

Na každom stupni, človek čelí novým výzvam, ktoré sa spájajú s vekom (stupňom vývoja) a spoločenskou situáciou, v ktorej sa nachádza. Erikson opísal vlastnosti kríz, ktoré sa vyskytujú v týchto fázach a ktoré sa ukazujú ako najviac schopné vývoja – zmeny. To neznamená, že neskôr už nie sú dôležité. To, ako sa s nimi dokážeme vyrovať, vytvára našu osobnosť. Podľa tejto teórie sa krízy vnímajú ako potreba zdokonaľiť nové formy prispôsobenia sa prostrediu a splnenia našich potrieb. Neexistuje žiaden časový rámec pre tieto fázy alebo stupne, pretože pre každého jednotlivca je iný. Vo svojej práci Erikson opisuje pozitívne účinky prekonania kríz – posilnenie a flexibilita prispôsobovania sa realite zo strany jednotlivca a pri problémoch, na ktoré môže naraziť, výsledkom sú viac stabilné spôsoby prispôsobovania sa a implementácie svojich potrieb.

Jadrom každej fázy je "základná - vlastná kríza", predstavujúca výzvu pre rozvoj a rast ega a to, že sa stávame produktom kontaktu s novým aspektom spoločnosti. Avšak "kríza osobnosti" neexistuje len v určitej fáze. Objavuje sa v nej ale svoje korene má v minulosti a následky v následnej fáze.

Dôvera VS nedostatok dôvery prvý rok života

Skutočný záujem o dieťa, stabilita a prevaha pozitívnych zážitkov dáva dieťaťu pocit, že svet je bezpečné a dôveryhodné miesto. Výsledkom nových pozitívnych skúseností môže kludne byť situácia, že sa zvyšuje pocit rastúcej absencie poskytovateľa starostlivosti – mamy.

Nesprávna starostlivosť a značná prevaha negatívnych zážitkov vyvoláva u dieťaťa úzkosť a neistotu. Svet preňho predstavuje hrozbu. Dieťa má problém dôverovať iným.

PRÍLOHA 2

SAMOSTATNOSŤ VS HANBA, NEISTOTA rané detstvo

V tejto fáze je dieťa viac pohyblivé, čo si od neho vyžaduje väčšie sebaovládanie ale akceptuje aj kontrolu - ovládanie zo strany iných ľudí. S cieľom toto dosiahnuť rodičia často využívajú jeho neistotu, hanblivosť. Ale zároveň je dôležité, že ho učia samostatnosti. Povzbudzujú a podporujú ich dieťa, aby si to precvičovalo vlastným tempom, uvedomujúc si pokroky, ktoré dosahuje a ktoré vedú k dosiahnutie jeho samostatnosti.

Ak dieťa vykonáva tieto aktivity príliš často a ak je pri nich neustále kritizované alebo pri ich vykonávaní preukazuje netrepezlivosť, znižuje dôveru v jeho schopnosti, obáva sa nových výziev a hanbí sa za chyby. Samostatnosť v ňom vyvoláva pocit hrdosti. Počas tohto obdobia je vykonávanie týchto úloh dobrovoľné, vedie k tomu, že vedia hodnotiť seba a iné deti a vedia rozlišovať medzi tým, čo je dobré a zlé. Tento proces ich privedie k tomu, že sa naučia pocítiť vinu v ďalšom období vývoja.

INICIATÍVA VS VINA vek vnímania

V tomto období dieťa toho zažíva oveľa viac, rozvíjajú sa nielen motorické ale aj mentálne zručnosti. Snažia sa prísť na to v čom sú silní, chcú sa veľa dozvedieť a naučiť. Chcú sa podobať dospelým a často vo svojej fantázii akceptujú rolu dospelého. Takto sa dieťa učí, že rôzne veci sú určené na rôzne účely, čo formuje ich vzťah medzi vnútorným a vonkajším svetom a tiež to, ako použiť svoje spomienky na stanovenie – dosiahnutie svojich cieľov.

Ak dieťaťu umožníme, aby slobodne vykonávalo takéto aktivity (samozrejme pri zaručení bezpečnosti) a dieťa si získa svojimi otázkami našu pozornosť, takéto dieťa postupne preukazuje svoju vlastnú iniciatívu, pozorovanie, rozmýšľanie a overovacie schopnosti. Takéto formy správania sa vnímajú ako „odvaha, ktorá prichádza do úvahy pri dosahovaní cieľov“. Ak by sme nezmyselne zakazovali deťom tieto aktivity a tvrdili im, že zlostia, vyvolali by sme v nich pocit viny.

USILOVNOSŤ VS POCIT nižší školský vek

V tejto fáze sa dieťa učí s humorom, učí sa usilovnosti. Ak je za túto snahu odmenené, pociťuje uspokojenie.

Ak úsiliu dieťaťu venujeme pozornosť, dostaví sa u neho pocit snaživosti. Vďaka usilovnej práci vzniká u dieťaťa pocit, že niečo dokáže urobiť a prejavuje sa aj v ďalšej fáze – keď sa učí žiť život dospelých a to nielen v škole. Rovnako dôležité je zapájať deti do domácich prác, športov a kolektívnych hier.

Kritika a výsmech vyvolávajú v dieťati pocit zmysel menejcennosti, ktorý môže značne skomplikovať využívanie jeho zručností a inteligencie.

PRÍLOHA 2

IDENTITA VS CHAOS V IDENTITE puberta

Puberta je obdobie kedy sa formuje vlastná identita. Človek vie, že je jedinečnou bytosťou, so špecifickými povahovými rysmi, zručnosťami a cieľmi. Začína si plánovať kariéru. Je to náročné obdobie prechodu z detstva do dospelosti v mnohých oblastiach – fyzickej, duševnej aj sociálnej. Počas tohto obdobia mladý človek sa stretáva s novými požiadavkami. Niekedy sa mladí ľudia necítia pripravení na prijatie dôležitých rozhodnutí, môžu pociťovať prázdno, chaos. V prípade pocitu zmätku identity, kedy si nie ste istý, akú úlohu vlastne zohrávate, ide o jednu z fáz formovania stabilnej identity.

Rizikom tohto obdobia je formovanie negatívnej identity- kedy človek vyrastá s tým, že má pocit zbytočnosti a mnohých negatívnych povahových vlastností.

BLÍZKOSŤ VS IZOLOVANOSŤ raná dospelosť

V tejto fáze vývoja mladí ľudia hľadajú vzťahy, partnerské vzťahy, kde môžu preskúmať ako sú na tom so sexualitou v niekým, kto ich má rád a dôveruje im. Riziko izolácie sa chápe ako vyhýbanie sa kontaktovaniu a spájaniu sa s inými a neochota vytvoriť si blízky vzťah. V tejto fáze láska ukazuje schopnosť postarať sa o iných. Všetko čo sme dosiahli v predošlých fázach vývoja a čo nám pomáha vytvárať vzťahy aby sme boli schopní vychovávať deti a splniť svoje sociálne roly.

KREATIVITA VS STAGNÁCIA stredný vek

Je to obdobie, kedy nás zaujíma to, čo vytvárame – deti, výrobky, myšlienky a ich presun pre ďalšiu generáciu (napr. vyučovanie). Ak je naša schopnosť tvoriť na nízkej úrovni, objavuje sa pocit prázdnoty, vyčerpania a stagnácie. Vyučovanie umožňuje prežitie kultúry a spoločnosti, ale tiež ukazuje, že ľudia potrebujú aj iných, čo ich chráni pred nadmerným ponorením sa do seba.

INTEGRITA VS BEZNÁDEJ staroba

V tejto fáze, na základe skúseností z predošlých fáz, človek by si mal vychutnávať, to čo mu život priniesol. Človek si je vedomý toho, že jeho život má význam a zmysel. Hoci vie, že iní majú iný životný štýl, on sa riadi tým svojim. Opakom býva beznádej a zúfalstvo, ktoré vznikajú keď sa riadite nestálosťou osudu, krehkosťou života. Vtedy sa posilňuje aj strach zo smrti. Spolu s rozporom medzi beznádejou a integritou, zmyslom pre múdrosť alebo jeho absenciou.

Erikson to opisuje ako objektívny – nezaujatý záujem o život, ktorý čelí smrti. Počas tohto obdobia človek zažíva pocit naplnenia a hovorí o ňom s ostatnými, čo zmierňuje pocit beznádeje a nemohúcnosti, ktoré sa objavujú na sklonku života. Identita človeka sa formuje jeho životom, ale najdôležitejším momentom pre rozvoj identity je obdobie adolescencie, najmä jej druhá fáza – okolo 16 – 20 rokov.

PRÍLOHA 3

PROJEKT “ROVNAKOSŤ A RÔZNORODOSŤ”

a. PRÍPRAVA

- ❖ Pár dní vopred učiteľ informuje študentov, aby si priniesli pomôcky ako nožnice, lepidlo, lepiacu pásku, ceruzky, časopisy, noviny, pohľadnice, atď.
- ❖ Študenti uložia materiály na samostatný stôl a učiteľ ich podelí do skupín a následne zo všetkých materiálov podľa počtu pracovných skupín vytvorí sety – ktoré obsahujú všetky vyššie uvedené pomôcky plus papiere veľkosti A2, ktoré dodá učiteľ.
- ❖ Následne si každý študent vyberie jednu pomôcku – 1 bude mať nožnice, jeden ceruzky, 1 lepidlo, 1 lepiacu pásku, 1 papier. Ten, kto si vyberie nožnice, bude lídrom a vyberá si ľudí do svojej skupiny.
- ❖ Na ďalšom stole, kde boli predtým všetky pomôcky, učiteľ rozloží noviny, časopisy, pohľadnice, letáky a pod. – tento stôl je k dispozícii pre všetkých.
- ❖ Učiteľ požiada študentov aby si vybrali z materiálov na stole (môžu ich strihať alebo trhať) tie, prostredníctvom ktorých sa dokážu opísať pomocou slov alebo obrázkov.

* Ak skupinu nemožno pomocou 5 predmetov, potom študenti dostanú jeden predmet od učiteľa v závislosti od veľkosti skupiny/triedy.

b. SKUPINOVÁ DISKUSIA

Po rozdelení triedy do skupín v skupinách prebieha vnútorná diskusia. Úlohou študentov je zobraziť samých seba pomocou predmetov a prvkov, ktoré si vybrali z časopisov, novín, atď. a vysvetliť ostatným, prečo si vybrali práve tieto prvky spomedzi ostatných, ktoré boli na stole. V prezentáciách by sme sa mali snažiť nájsť podobnosti a rozdiely, ktoré sa v rámci skupiny vyskytujú.

c. PRÁCA S PLAGÁTOM

Úlohou skupiny je pripraviť jeden obrázok použitím materiálov z časopisov/letákov/novín/pohľadníc/novín. Prostredníctvom rôznorodosti vybraných materiálov by sme mali vedieť poukázať na podobnosti a rozdiely medzi členmi skupín. Vybrané elementy sa môžu zamerať na vonkajšie alebo vnútorné vlastnosti študentov a ich záujmy, hoby, obľúbené jedlá a pod.

d. PREZENTÁCIA

Každá skupina prezentuje svoj plagát, ukazujúc na prvky, ktoré vyjadrujú podobnosti a rozdiely medzi členmi skupiny.

Po prezentácii sa spýtajte študentov ako zvládli zadanie.

- ❖ Bolo ľahké alebo náročné nájsť podobnosti? rozdiely? prečo?
- ❖ Ako vyzeralo hľadanie podobností a rozdielov?
- ❖ Ako ste reagovali na skutočnosť, že niečo máte spoločné a niečo vás rozdeľuje?

PRÍLOHA 4

TEXT- ČÍTANIE S POROZUMENÍM

vzorový materiál pre triedy

3 x KRAKOW

autor: Maurycy Gomulicki

inštalácia: Toadstool

Keď som bol pozvaný, aby som realizoval komplexný projekt v scenérii Krakowa, cítil som sa poctený ale aj z tejto výzvy som mal aj troch obavy. Určitú spokojnosť vo mne vzbudzoval fakt, že išlo o multikulturalizmus, čo už samo o sebe predpokladá prekročenie nepísanej hranice a lokálnej identity.

Multikulturalizmus Krakowa a v tomto prípade celého Poľska je skutočne z určitého pohľadu rozpoltenou záležitosťou – naša krajina je dnes z hľadiska špecifických historických a politických okolností veľmi silnou homogénnou krajinou and napriek našej “otvorenosti voči svetu” nie je dôvod predstierať, že je to inak, avšak multikulturalizmus je sám o sebe viac skutočný, reálny kvôli spoločnej internetovému prieniku kultúr a praktickým manuálom, ktorý je nimi formovaný.

Vo všetkých troch projektoch som sa rozhodol použiť univerzálne a zaujímavé, čitateľné ikony. Prvá je silne zakotvená v detskej fantázii a ďalšie dve nepriamo odkazujú na staroveký Egypt. Nepriamo, pretože jednoduchosť a monumentálna architektúra faraónov bola vo veľkej miere napodobovaná na globálnej úrovni – Egypt faraónov po stáročia obohacuje predstavivosť obyvateľov západu a niektoré z jeho prvkov už navždy ovplyvnili modernú ikonografiu a niekedy dokonca zohrali ministerskú funkciu v konkrétnej politickej podstate.

Výsledkom je vytvorenie troch projektov, ktoré budú postupne odhalené v troch úplne odlišných mestských častiach Krakowa – odlišných nielen vďaka ich okoliu – myslím tým stavebný kontext alebo režim danej oblasti (Nowa Huta – okoliu dominuje Ingarden konferenčná hala a priestor parku pre chodcov) ale aj spoločenský život každej časti. Takže máme tri samostatné projekty, ktoré sa dúfam v danej situácii osvedčia. Líšia sa svojou veľkosťou ale aj tým, čo symbolicky vyjadrujú. Avšak spájajú ich niektoré charakteristiky formálnej a špecifickej absurdity.

Prvý z nich – jedovaté huby – bude čoskoro možné vidieť v Nowej Hute tvárou v tvár funkcionalistickému NCK pavilónu, ktorý je zo zadnej strany lemovaný fascinujúcimi a zároveň zdrcujúcimi Stalinistickými budovami, ktoré lemujú he Avenue of Roses. Jedovaté huby ma zaujali nielen vďaka svojmu psychedelickému rozmeru ale tiež ako univarzálna ikona fantázie, ktorá vďaka svojmu vizuálu dosiahla výnimočný úspech – kariéru vo svete.

V kontexte špecifickej dôležitosti, ktorá je sprevádzaná historickým odkazom Krakowa, ktorú pripomína komunistická architektúra, mňa priťahuje najmä infantilný aspekt surrealizmu, ktorý vynikne vďaka tomuto zásahu. Pre mňa je tiež dôležité, že jedovaté huby sa hodia do tohto priestoru nielen ako súčasť estetického alebo symbolického gesta ale majú aj lyrickú funkciu, aspekt. Dúfam, že predtým, dokonca budú schopné ochrániť ľudí pred silným spaľujúcim letným slnkom alebo silným lejakom, ľudí, ktorí sa tam pred nimi ukryjú a v klude dokážu porozmýšľať. Zároveň vytvárajú aj mini ihrisko vhodné pre deti aj dospelých.

PRÍLOHA 4

CD. 3 x KRAKOW

Druhá práca, ktorej odhalenie je plánované trocha neskôr je Obelisk. Je to moje ďalšie vertikálne, kvázi monolitické sochárske dielo. Avšak líši sa od predchádzajúcich ružový Obelisk Poznaň, Open'er-ish Totem alebo Warsaw Queen), v tom, že priamo odkazuje na klasickú formu Egyptského obelisku, ktorý sa nadobro udomácnil v západnej tradícii. Myslím, že vo všetkých vyvoláva asociácie s Obeliskom v Luxore na Place de la Concorde v Paríži, ale tiež s inými Egyptskými obeliskmi, ktoré sú roztrúsené v našich mestách – centrách kultúry (Londýn, New York, Rím, atď.), existuje obelisk vo Washingtone, obelisky neďaleko Paláca kultúry a vedy vo Varšave, obelisky na vojenských cintorínoch (najmä Sovietskych a Židovských, atď.). V podstate všetky známe obelisky sú farebne neutrálne (svetlo, tmavo sivá alebo čierna), tak som sa jednoducho rozhodol pre zmenu a obelisk je vo forme stĺpu sýtych farieb. Aplikácia farieb odkazuje v tomto prípade na farebné opasky, ktoré existujú v ľudových kultúrach mnohých krajín na svete, spomeňme napríklad Mexickú prikrývku. Takže máme klasický obelisk, ktorý má bližšie ku tým, ktorými je vyzdobená veľkolepá Baroque Garden než ku jej predchodcom, ale stále sa odlišujúca od nich vzhľadom na farby pulzujúcej dúhy. Štyri gule, ktoré tvoria jej podpornú dosku, slúžia ako symbol ale zároveň priniesli svetlo, ktoré je dôležité, keďže ide o sochárske dielo vystavené a zdôrazňujúce krásu života a smrti a nie vážnosť, decentnosť alebo moc.

Tretie odhalenie, v danom čase posledné, završujúce sériu intervencií – zásahov vo forme Pyramíd – je naplánované začiatkom jari budúceho roka. Zdá sa byť špeciálne opodstatnené v špecifickom kontexte prítomnosti pátosu v autenticite Krakowa – majestátna prítomnosť Kráľovského hradu a Wawelu. Je jednoduchý, čitateľný, monolitický, staroveký, a zároveň silnejší než Obelisk, pričom oba sa dostali do povedomia verejnosti. V prípade mnou navrhnuté pyramíde, jej najdôležitejším prvkom, tak ako v prípade Obelisku je jej pestrosť. Začal som s bielo čiernou verziou ("avant-garda"), ktorá bola rýchlo zdiskreditovaná (takáto aplikácia by bola viac vhodná v kontexte Pruska a Pomoranska), potom som okamžite prešiel na bielu a červenú – tu sa k nám dostáva hodnota ďalšieho "moderného" minimalistického bloku využívajúceho moderný prístup ku farbám v protiklade ku konzervatívnym trendom národného umenia.

Vo všetkých troch projektoch je farba kľúčovým prvkom. Farieb nikdy nie je dosť na poľských uliciach.

MG, Warsaw, October 2014

text comes from the following website:
http://pinknotdead.blox.pl/2014/11/MUC_HOMORY.html

PRÍLOHA 4

CD. 3 x KRAKOW doplnkové materiály

Na cvičeniach môžete použiť rôzne materiály opisujúce projekt autora Maurycy Gomulicki 3x KRAKOW:

- ❖ <http://leto.pl/en/artists/maurycy-gomulicki/>
- ❖ <http://culture.pl/en/artist/maurycy-gomulicki>
- ❖ <http://www.biweekly.pl/article/1139-whos-who-and-whymaurycy-gomulicki.html>

Maurycy Gomulicki – *Pyramid*
Fot. J. Drużyńska

zdrojlo:

<http://www.radiokrakow.pl/kultura/wielokulturowosc-nie-dziala-final/>

Maurycy Gomulicki – *Obelisk*
Fot. J. Drużyńska

zdrojlo:

<http://www.radiokrakow.pl/galerie/piramida-maurycego-gomulickiego/2/>

Maurycy Gomulicki – *Mormons*
Fot. Adam Gryczyński

zdrojlo:

<http://www.radiokrakow.pl/kultura/muchomory-sa-juz-krakowie/>

PRÍLOHA 5

AKO VYTVORIŤ KOLÁŽ?

TIPY AKO VYTVORIŤ KOLÁŽ

Koláž je technika umeleckej aktivity, ktorá zahŕňa zhromažďovanie – montáž rôznych umeleckých foriem, ktoré nemusia navzájom súvisieť. Pomáha rozvíjať predstavivosť a kreativitu detí a teenagerov.

- ❖ Najprv sa rozhodnite aký typ materiálu by ste radi pri tvorbe koláže použili. Môžete použiť takmer všetko: ústrižky papiera, novinové výstrižky, fotky, tapety, fólie, pásky, šnúrky, korálky, pierka alebo kúsky textílii.
- ❖ Môžete urobiť čokoľvek vám napadne. Pri tvorbe koláže môžete použiť jednu alebo viacero farieb; jej základom môžu byť fotky alebo použijete iba text alebo iba obrázky. Ako bude Vaša práca vyzeráť závisí len od Vás – vy ju tvoríte, kreujete.
- ❖ Koláž by mala byť vytvorená na kuse hrubšieho papiera alebo na kartónovom papieri takej farby akú si vyberiete.
- ❖ Používajte nožnice a vystrihujte materiály s ktorými pracujete, pomáha to tvoriť tvary, slová, slogany a obrázky, ktoré potrebujete. Niektoré z prvkov môžu byť iba odtrhnuté.
- ❖ Takto budú mať jedinečný vzhľad. Akonáhle sú všetky prvky koláže pripravené, je čas nalepiť ich na vopred pripravený papier alebo kartónový papier.
- ❖ A teraz už ostáva len čakať kým zaschne lepidlo.

ČO BY MALA OBSAHOVAŤ KOLÁŽ PROJEKTU?

Každá koláž by mala zobrazovať informácie/dojem týkajúci sa špecifickej – konkrétnej susednej krajiny. Skupina 1 by sa mala zamerať na Nemecko, Skupina 2 na Írsko, Skupina 3 na Francúzsko a Skupina 2 na Holandsko. Každý tím si môže vybrať špecifický región krajiny, ktorá mu bola pridelená, napríklad Bavorsko.

Každá koláž by mala zahŕňať prvky týkajúce sa:

- ❖ histórie regiónu,
- ❖ kultúrneho dedičstva danej oblasti,
- ❖ geografické údaje, informácie o jeho hraniciach, atď.,
- ❖ dialektov, ktoré používa miestna populácia,
- ❖ etnografických prvkov,
- ❖ Iné – triviálne informácie, technologické inovácie, atď.